

## Motion till riksdagen 2005/06: MJ7

**av Cecilia Widegren (m)**  
**med anledning av prop. 2004/05:177**

# Etisk prövning av djurförsök m.m.

## Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att nya djurskyddsregler inte får påverka Sverige som forskarland.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att undvika veterinärt dubbelarbete.

## Motivering

### Forskningen – basen för fler jobb

Sverige är en av de ledande nationerna inom biomedicinsk forskning. Området utpekats av den socialdemokratiska regeringen som en av de främsta motorerna för framtida ekonomisk tillväxt, för att skapa arbetstillfällen och attrahera investeringar. Inte minst handlar det om värdet för dem med svåra sjukdomar som i dag inte kan botas. Biomedicinsk forskning är en långsiktig verksamhet som kräver stabila spelregler.

Jag är övertygad om att ett samspel mellan forskningen, industrin och djurskyddslagstiftningen är avgörande både för djuren och för de framtida medicinska rönen. Jag oroas över den byråkratiska övertro som speglas i propositionen, inte minst med hänvisning till att den nya Djurskyddsmyndigheten ges ökad styrka, än en gång. Hittills har det inte kommit djuren till del.

### Sverige i världsklass

Svensk kompetens har under årens lopp åstadkommit framgångar inom såväl grundforskning som tillämpad forskning. Ett exempel är Nobelpristagaren Arvid Carlssons upptäckter av dopaminets betydelse för behandling av Parkinsons sjukdom. Ett annat är Astra Zenecas magsårsmedicin Losec, som under en rad år var världens mest sålda läkemedel och som radikalt minskade

**Fel! Okänt namn på**

behovet för magsårsoperationer. Internationellt sett rankas kvaliteten på svensk biomedicinsk forskning mycket högt, högre än vad som motiveras av vår folkmängd och de ekonomiska resurser som tillförts området.

## Djurförsöken spelar roll

Denna forskning har skapat tiotusentals arbetstillfällen såväl på universitet och högskolor som inom läkemedels- och bioteknikindustrin. I merparten av den biomedicinska forskningen utgör försök på djur ett oundvikligt inslag. Djurförsök genomförs bl.a. för att identifiera grundläggande mekanismer bakom olika sjukdomar. Vid utveckling av nya läkemedel ställs också strikta krav på väl dokumenterade resultat från djurförsök innan kliniska studier av läkemedel får utföras. Det är heller inte tillåtet att saluföra läkemedel som inte säkerhetstestats på djur.

Ingen enskild forskare eller institution och inget läkemedelsföretag skulle våga riskera människors liv och hälsa genom att behandla patienter med nya läkemedel som inte testats på djur enligt den internationella standard som styr forskningen på det här området.

## Alternativa metoder växer fram

Det sker i dag en snabb metodutveckling inom den medicinska forskningen. Denna metodutveckling lever till fullo upp till den princip som styr allt arbete med djurförsök och som syftar till att förfinas, minska och ersätta försöken.

De djurförsök som utförs i Sverige omgärdas av en av världens erkänt mest strikta lagstiftningar på djurskyddsområdet. Syftet med bestämmelserna är att användningen av försöksdjur skall begränsas till vad som är absolut nödvändigt. Enligt bestämmelserna i djurskyddslagen (1988:534) får djur användas i djurförsök endast om syftet med användningen inte kan uppnås med någon annan tillfredsställande metod där man inte använder djur. Lagen innebär vidare att verksamheten skall utformas så att djuren inte utsätts för större lidande än vad som är absolut nödvändigt och så att det inte används andra djur än sådana som har fötts upp för ändamålet. Innan ett djurförsök påbörjas krävs dessutom ett godkännande av en djurförsöksetisk nämnd, något som är unikt för Sverige. Det krävs också särskilda tillstånd från Djurskyddsmyndigheten för att få använda, föda upp, förvara eller tillhandahålla försöksdjur.

## Veterinärer

Propositionen föreslår att en veterinär skall vara knuten till verksamheter med försöksdjur. Det kan tyckas självklart, men jag är oroad över att det skapar dubbelarbete. Veterinären skall bistå med djurkunskap till nämnder och referensgrupper. Det torde vara enklare om referensgrupper innehöll veterinära kunskaper så behövdes inte en rekryteras till varje nämnd.

## Nej till aktivistöverklagan

Ett annat oroande utredningsuppdrag är idéer om att beslut i djurförsöksetiska nämnder skall kunna överklagas. Vetenskapliga projekt finansieras i allmänhet av externa anslag, t.ex. från Vetenskapsrådet. Anslagen ges för begränsade tidsperioder, vanligen 2–3 år. De etiska prövningarna tar redan i dag ofta ganska lång tid, och förlängs denna tid genom överklaganden kommer det ofta att bli omöjligt att utföra projekten inom anslagstiden.

Dessutom saknas i princip lämplig instans att överklaga till eftersom de djurförsöksetiska nämnderna har mycket hög kompetens, en kompetens som inte finns på annat håll. Varje nämnd leds av en domare och både vetenskapsmän och lekmän finns representerade i nämnderna.

En oro finns att djurrättsaktivister i framtiden inte bara fortsätter att trakassera djurägare och jordbrukare som håller djur, utan också ger sig på forskare eller på annat sätt hindrar institutioner eller företag som genomför djurförsök. Här bör regeringen hand i hand med sina nya idéer se över brottskalan på de aktivister som inte bara ger sig på legala näringar utan också uppviglar, förstör och bryter sig in vid forskarstationer och företag.

## Djurförsöken flyttar utomlands

Det slutliga resultatet av de pågående utredningarna på detta område är omöjligt att förutse men kan komma att innebära att regler införs som starkt försvårar svensk forskning inom det medicinska området. I värsta fall kan sådana svenska särkrav tvinga bort stora delar av den internationella läkemedelsforskningen och hämma den svenska bioteknikindustrin. Paradoxalt nog skulle det inte gynna försöksdjuren om djurförsöken flyttades till ett annat land som inte har lika strikt djurskydd som Sverige – snarare tvärtom, då kontrollen skulle minska.

## Industrin samarbetsvillig

Djurförsöken är viktiga för den medicinska forskningen och måste kunna verka under stabila spelregler och rimliga vetenskapliga förutsättningar för att kunna uppfylla sitt viktiga samhällsuppdrag – att förbättra behandlingsmöjligheterna för personer med svåra sjukdomar. Det är min bestämda övertygelse att allmänheten inte anser att vi skall förbjuda alla djurförsök om ett sådant förbud innebär att vi omöjliggör svensk medicinsk forskning.

Vi har heller inte i det svenska forskarsamhället mött en större önskan om att försäkra förhållandena för försöksdjur. Tvärtom är strävan ständigt att minimera antalet djurförsök och ge försöksdjuren en så bra miljö och så goda förhållanden som möjligt.

Sverige ligger i frontlinjen när det gäller både biomedicinsk forskning och djurskydd, vilket innebär att värdefull medicinsk forskning kan bedrivas samtidigt som de försöksdjur som trots allt måste användas får en allt bättre miljö.

**Fel! Okänt namn på**

Denna utveckling av den medicinska forskningen och av djurförsöksmetodik är värd att slå vakt om.

Stockholm den 28 september 2005

*Cecilia Widegren (m)*